

sledki! Na različnih šolah na Pruskem so morali v nekaj mesecih kaznovati 467 otrok radi raznih prestopkov proti pravosti. V nekem mestu so zdravniško ugotovili, da je bilo na višji dekliški šoli 30% učenek bolanih na boleznih, ki so posledice — razuzdanega življenja. Kdaj se bodo ljudem odprle oči?!

NOVICE

Duhovniške vesti. Za provizorja v Sv. Petru pri Mariboru je imenovan tamošnji kaplan g. Matko Krevh. — G. Franc Rakun, kaplan v Pišecah, je prestavljen v Marenberg. — G. Alojzij Potrč je nastavljen v Pince. — Župnija Št. Peter je razpisana do dne 6. decembra.

Na novem stroju! Današnja številka »Slovenskega Gospodarja« se je stiskala na rotacijskem stroju. To je poseben stroj za tiskanje časopisov. Dosedanji stroj je pri tako veliki nakladi lista težko vršil svojo nalogo. Tiskali smo »Slovenskega Gospodarja« v dveh oddelkih, najprej zunanje štiri liste, potem notranje štiri. Papir smo imeli dosedaj v polah, ki so se vlagale v stroj. — Po novem načinu tiskanja se vlije vse strani »Slov. Gospodarja« v okroglo ploščo (rotacija), ki se pritrdijo na cilindar in se tiska ves »Slovenski Gospodar« naenkrat. Papir pa se odvíja od velikanskega okroglega zvitka. Stroj deluje razmeroma zelo hitro, če treba tudi do 6000 izvodov na uro. — Tiskarno sv. Cirila je ta stroj mnogo stal. Naročila pa ga je, da bo »Slov. Gospodar« lahko bolj nov, pravočasno natiskan in da pride naročnikom pravočasno v roke. Cena »Slovenskemu Gospodarju« pa se kljub temu ni povišala. Povišala se bo samo naročnina za četrti leta od 8 do 9 Din, pa ne zaradi lista kot takega, ampak zato, ker so se podražile položnice in vpisi pri čerkovnem uradu v enaki izmeri. Cena za letno naročnino ostane 32 in polletno pa 16 Din. — Ker je Tiskarna sv. Cirila žrtvovala velikanske svote, da je kupila ta poseben stroj za »Slovenskega Gospodarja«, bodi to vzgled in bodrilo vsem prijateljem našega priljubljenega »Slovenskega Gospodarja«. Ni vam treba denarnih žrtev vzeti nase, vzemite le to žrtev, da rečete prijatelju ali znancu, ki ni na naš list naročen, da to takoj stori! — Vse za povzdigo našega tiska!

Zdravstvena služba v mariborski oblasti se je uredila s posebnim pravilnikom. V celoti bo 74 zdravstvenih okrožij in ta so razdeljena po okrajih — v celjskem 8, v čakovskem 3, v dolnje-lendavskem 3, v dravogrjskem 6, v gornjegrajskem 3, v konjiškem 4, v ljutomerskem 5, na levem mariborskem bregu 8 in na desnem 7, v murskosoboškem 4, v preloškem 3, v ptujskem 9, v slovenjgraškem 4 in v šmarskem 4.

Skupno proslavo desetletnice sta izvršili mariborska in ljubljanska oblast na ta način, da sta se oba obl. odbora udeležila skupne službe božje, ki jo je opravil največji slovenski vladika škof dr. Jeglič.

V ljubljanski oblastni skupščini so se tudi hudo spoprijeli. Neki radičevci inž. Zupančič je predložil radičevsko navdahnjen sklep, ki ga pa skupščina ni hotela priznati kot nujnega, pa je očital našim poslancem, da se skladajo s Punišem Račičem. Bil je izključen od osmih seji! — V nadaljnjih sejah je skupščina sprejela cestno uredbo, uredbo o okrajnih zastopih in cestnih odborih in drugih zadevah. Poslanci s štajerskega dela ljubljanske oblasti so stavili več predlogov, ki so bili sprejeti.

Zborovanje mariborske oblasti se vrši od dne 5. novembra dalje. Glavna točka je proračun za prihodnje leto.

Pogreb umrlega župnika g. Matija Štrakla pri Sv. Petru niže Maribora je zbral njegove številne prijatelje iz duhovniških vrst ter množine udanega mu ljudstva. Pogreba se je udeležilo do 60 duhovnikov. Sprevod je vodil dekan in stolni kanonik Franc Moravec. Sv. mrtvaško opravilo je imel kanonik Franc Časl ob asistenci pokojnikovih rojakov dr. Slaviča in prof. Kardinarja, poslovilno besedo mu je govoril kanonik dr. M. Vraber. Spremili so pokojnega na zadnji poti narodni poslanci dr. Hohnjec, Žebot in Pušenjak, oblastni predsednik dr. Leskovar in odbornik Kranjc in gerent okrajnega zastopa dr. Vehle. Tiskarno sv. Cirila, kjer je pokojna tudi svoj čas deloval, je zastopal ravnatelj monsignor dr. Anton Jerovšek. — Pogreb je pokazal, kako narod ljubi in spoštuje svoje dobre in delavne duhovnike.

Ogenj je podtaknil. Že drugič je pogorel tekem enega leta posestnik Franc Goršak v Zavodniku pri Krškem. Ogenj mu je neznan zlobnež podtaknil. Zgorelo mu je vse, kar je imel v gospodarskih prostorih, razen živine.

Doto brez neveste je hotel imeti — mlinar Josip Erhart iz okolice Subotice. Bogato vdovo Drobino je pregovoril, da je prepisala vse imetje na njega in mu izročila nad milijon din. Ko se je to zgodilo, pa je nevesto nagnal. Toda sodnija take ženitve ni dopustila.

Splav se je razbil preteklo soboto na mostnem stolpu pri Mariboru. Splavarji so se sicer rešili, ali les je šel po vodi in denar tudi seveda!

Ne prepiraj se s pijancem! V vasi Hrastje na Dolenjskem je neki pijanček Franc razsrdil s svojo nadležnostjo jezlivega sosedu Pegana tako, da je pograbil ta vile in ga udaril po glavi. Udarci je bil tako nesrečno usmerjen, da je Franc še isti dan v bolnici umrl, Pegan pa še isti dan moral v zapor zaradi uboja.

Žganje — smrt za otroka. Vsako preveliko uživanje žganja uničuje še celo odraslemu človeku njegovo telesno zdravje, veliko bolj pa še otrokom. Ako otroci pijejo žganje, za-

stanejo v telesnem razvoju, pa tudi lahko naenkrat umro. Tako se je zgodilo tudi pretekli teden v neki vasi pri Vinkovcih, kjer sta dva otroka do pet leta stara pila žganje in je eden kar na licu mesta umrl. Zastrupil se je z alkoholom.

Strup — ni moč! V neki viničariji pri Sremski Mitrovici sta stali na mizi dve steklenici, v eni sadni mošt, v drugi raztopina sode. Pa je hotela služkinja piti mošt, a je pila raztopino sode. V bolnici so ji sicer izpraznili želodec, pa je kljub temu kmalu umrla.

Kureševa — nedolžna? Prva vesti o Kureševi, to je o oni Slovenki, ki je bila v Parizu obsojena na smrt, so bile tako strašne, da jih ni bilo mogoče objaviti. Zdaj pa je prišlo poročilo, da so se priče zoper njo zapletle v nejasne in nasprotujoči si izjave. Kureševa ne prizna nobene krivde. Toliko je gotovo, da je obglavili ne bodo, če je tudi kriva. Ako pa se bo dvom o njeni krivdi večal, se bo sodno postopanje sploh obnovilo.

Prvi jugoslovanski zrakoplov, v celoti v Jugoslaviji narejen, je vzletel v nedeljo, dne 28. oktobra. Izvrgla ga je tvrdka »Ikarus« v Novem Sadu. Skušnjo je dobro prestal.

Svarilo sadjarjem v Slov. goricah! Po župnijah okoli Pesnice Kungote in Št. Ilja hodi neki gladko obriti in gosposko obležen mož v spremstvu z nekim človekom, ki ima šmarsko-slatsko narečje. Ta dva nepoklicanca lovita sadjarje v teh krajih in »kupujeta« jabolka brez denarja. Nago-varjata manj poučene kmete in kmetice na prodajo sadja z nekimi velikimi tiskanimi »pogodbami«. Opozorjamo tem potom vse naše ljudi, danaj bodo pazljivi in se po nepotrebnem nikjer ne podpisujejo. Letos so dobri kupci kar trgajo za slovenjgoriška jabolka, radi tega ni treba prodajati božjega daru neznanim ljudem brez denarja. Bodimo z neznanimi milijudmi sicer prijazni, kolikor je ravno treba, a »na puč« mu ničesar ne dajmo! Posebno pa se varujte dati takim ljudem, ki jih ne poznate, kak podpis! — F. Ž.

Okrajno cesto od Lajtersberga proti Sv. Lenartu je prevzel oblastni odbor. Te dni so začeli navažati trdi drobljeni gramoz na to cesto. Poseben stroj-valjar tlači prodec in nato še površ posipajo drobnega peska. Na ta način hoče oblastni odbor to galvno cestno žilo iz Maribora čez Slovenske gorice proti Murskemu polju temelito popraviti, jo na nekaterih mestih tudi razširiti in glavne nagle ovinke izravnati. Prebivalstvo Slovenskih goric bo oblastnemu odboru gotovo zelo hvaležno za to delo. — Okrajni zastop mariborski je že popolnoma dovršil preložitve nevarnega strmega in mokrega klanca pri Rajzmanu blizu Jarenine. Na stotine vozov gre dan za dnevom čez ta prelaz, ko vozijo kmetje zabolka, vino in sadni mošt v Maribor in na Pesnico. Ljudstvo priznava, da močje pri oblastnem odboru in okrajnem zastopu res mnogostorijo v sednjem

času za zboljšanje naših cest. Ne pozabimo, da so to možje naše SLS!

V Negovi je bilo v nedeljo, dne 28. oktobra, politično zborovanje. Zboru, ki je bil prav dobro obiskan, je predsedoval župan Klemenčič iz Ivanjce. Narodni poslanec dr. H o h n j e c je v poldrugo uro trajajočem govoru s poljudnimi besedami raztolmačil politične in gospodarske razmere v naši državi. Pojasnil je namene sedanje vlade, kateri načeljuje predsednik SLS. Razkrinkal je politično hinavščino, ki jo uganjajo v Sloveniji združeni samostalni demokrati in samostojneži. Z enodušno soglasnostjo in z odobravanjem je bila sprejeta resolucija, ki jo je predložil tajnik krajevene organizacije SLS pri Negovi in član Orla Geratich in v kateri se izreka popolno zaupanje poslancem Jugoslovanskega kluba in predsedniku vlade dr. Korošcu.

Ker se še vedno dogajajo slučaj, da finančni organi zahtevajo od organistov in duhovnikov plačevanje občinske doklade ali trošarine na berno vino, se te mptom se enkrat naznanja, da je oblastni odbor za mariborsko oblast naznanil Društvu organistov za mariborsko škofijo z dopisom z dne 10. 10. 1927 št. V O 2466/27, da je vse berno vino, katero dobivajo duhovniki in organisti kot del svoje plače, oproščeno plačevanja občinske trošarine. Če je kdo vkljub tej odredbi bil prisiljen plačati občinsko trošarino, naj napravi priziv na oblastni odbor v Mariboru. Prošnja se mora kolekovati s kolekom za 5 Din. Za rešitev se pa mora priložiti kolek za 20 Din. Mora pa se plačati državna trošarina v iznosu 35 para od litra. Ako pa se to vino proda, potem pa mora seveda kupec plačati občinsko trošarino v iznosu, kakoršna se pobira v tozadevni občini, kjer bo vino konzumirano.

»Ljudska samopomoč«. Na Vseh svetnikov in Vernih duš dan, ko posečamo grobove dragih rajnih, se nam vzbujajo nehotne vrline in tudi gorja po naših umrlih. Nebroj žalostnih solz je mnogim povzročila njih smrt in niso še bile te zbrisane, nastale so že hujše skrbi, kako bomo z naprej urejevali naše gospodarstvo. Kjer je zapustil rajni dovolj blagostanja, je to vprašanje lažje rešiti, kjer pa tega ni, kakor je to navadno, so postajale gmotne skrbi za vsakdanje življenje mnogokrat neznosne. V takih odnošajih bi bilo vsem ostalim, po mogoče brezskrbno umrlem, mnogo pomagano, ko bi bil rajni član katkega podpornega, oziroma pogrebne družva, kakor ga imamo v »Ljudski samopomoči« v Mariboru. To društvo šteje danes že nad 10.000 članov iz vseh krajev Slovenije ter je izplačalo v tekočem letu v 60 smrtnih slučajih približno 200.000 Din podpore ostalim opravičencem. Ker ura smrti ni nikomur znana, ne odlagajte torej s pristopom v to prekoristno društvo, ki sprejme do nadaljnjega še vse zdrave osebe do 50. leta. Komur so naša društvena pravila še neznan, naj zahteva še danes pristopno izjavo.

GOSPODARSTVO

Kletarski tečaj. V smislu zakona o obnavljanju in pospeševanju vinogradništva priredi oblastni odbor mariborske oblasti kletarske tečaje za vinogradnike, viničarje in gostilničarje. Kletarski tečaji se bodo vršili v času od 18. do vključno 21. dec. 1928 na oblastnih viničarskih šolah v Pekrah in v Kapeli. Delovni program za tečaje je ta-le: 1. Čiščenje vinskih posod in kleti; 2. dolivanje sodov; 3. pretakanje vina; 4. o raznih načinih, po katerih se vino čisti umetno; 5. o filtririh in filtriranju vina; 6. o boleznih vina in o načinih, po katerih se bolezni odvrtaajo in zdravijo; 7. natakanje vina v steklenice; 8. kuhanje in prekuhanje žganja in konjaka; 9. poskušavanje raznih vrst in tipov zdravih in bolnih vin; 10. merjenje alkohola v vinu z ebullioskopom, kakor tudi kisline s kislomerom in drugimi pripravami. Vsad udeleženec tečaja dobi prosto prenočišče in dnevno 10 Din kot prispevek za prehrano. Razen tega dobe ob koncu tečaja odlični tečajniki nagrade, obstoječe v orodju. — Kdor se želi katerega navedenih tečajev udeležiti, se mora čimprej, najpozneje pa do 10. decembra 1928, ustmeno ali pismeno prijaviti pri upravniku viničarske šole, kjer želi tečaj obiskovati.

Gospodarsko zborovanje in posvetovanje pri Sv. Petru niže Maribora. Prihodnjo nedeljo, dne 4. novembra, po rani službi božji, priredi oblastni odbor v samostanski šoli važno gospodarsko zborovanje in posvetovanje. Govori naš rojak g. oblastni odbornik Marko Kranjc in profesor na vinarski in sadjarski šoli g. inžener Zupanič. Možje in mladeniči od 17. leta naprej ste lepo povabljeni, da se zborovanja udeležite! Bo koristno za Vas in za celo šentpetersko faro!

Trgovina s krompirjem je sedaj zelo živahna. Tudi vreme za prevoz je ugodno. Pridelek je dober. Cena mu je ugodna, vendar bi bila višja, da ni prekupcev.

Hmelj. V Žatcu se ceni naš hmelj po 26 do 32 Din kg. Tudi doma za sedaj nihče ne prodaja pod 20 Din.

Fižol. Poljski in čilski fižol se je pojavil na svetovnem tržišču z nižjo ceno. Nakupne cene so v Ljubljani padle za 1 Din pri kg.

Orehi imajo letos visoko ceno 8.50 do 10 Din za 1 kg.

Vinski pridelek je v zadnjih trgatah izboren. Najvišji odstotek, ki se je dosegel, je 22° sladkorja. Nekatere baharije, da je imel po 35°, so bile pa le preveč očitne.

Vrednost denarja: Avstrijski šiling 8.01 Din, nemška marka 13.57 Din, madžarski pengö 9.93 Din, francoski frank 2.22 Din, švicarski frank 10.95 Din, češka krona 1.69 Din, laška lira 2.98 Din, angleški funt 276.18 Din, 1 dolar 56.95 Din.

NAŠA DRUŠTVA

Hajdina. Fantovski tečaj na Hajdini se vrši v dneh 10. in 11. novembra v društveni dvorani po sledečem sporedu: Dne 10. nov., v soboto popoldne ob dveh: Fantovsko veselje (predava g. J. Verbažnjak. Ob treh: O petju (predava g. J. Gašparič iz Maribora). Ob štirih: Vzgoja kmečkega fanta za kmečkega gospodarja (predava g. dr. J. Jeraj iz Maribora). Ob petih: Higiena v kmečkem gospodarstvu (predavanje zdravnikastrokovnjaka). Ob šestih: otvoritev radija v dvorani v slučaju, da bo že gotov. Dne 11. nov., ob pol desetih slovesno opravilo v cerkvi, popoldne po večernicah pa akademija v dvorani. K tečaju so vabljeni tudi fantje iz vseh župnij okoli Ptuja brez posebnih vabil.

Polzela. Tombola Prosvetnega društva, katera se je morala v nedeljo vsled slabega vremena prekiniti, se nadaljuje v nedeljo, dne 4. novembra, na istem prostoru in ob istem času. Vsi glavni dobitki (8) so še nezadeti. Do sedaj so bile izvlačene sledeče številke: 5 10 11 12 13 14 15 16 17 21 25 27 29 32 33 35 37 38 39 40 41 42 43 44 45 47 48 49 51 55 57 58 59 60 63 65 68 68 72 73 74 77 78 79 82 83 85 86 87 90. Vsakdo si naj ogleda tablice, če ima vse zgoraj navedene številke prečrtane. Bog živi!

Št. Vid pri Ptaju. Orel priredi igro »Mlinar in njegova hči« v nedeljo, dne 11. novembra in ne 4. novembra. Torej dne 11. novembra na svidenje!

Velika Nedelja. V nedeljo, dne 28. oktobra je naše bralno društvo priredilo prvič na novem odru v novi društveni dvorani igro »Revček Andrejček«. Ne vemo, ali je novi oder naše igralce tako navdušil, da so igrali nad vse pričakovanje izvrstno. Igra se na splošno željo občinstva ponovi v nedeljo, dne 4. novembra.

Sv. Jurij ob Ščavnici. V nedeljo, dne 4. novembra, vprizori telovadni odsek Orel tri-dejansko šaljivko »Scapinove zvijače«. Vsi prijatelji smeja in zabave, to je stvar za vas! Ne zamudite torej prilike! Pridite vsi! Igra se prične točno ob pol štirih. Na veselo svidenje! Bog živi!

Sv. Peter pod Sv. gorami. Dne 11. novembra, to je na Martinovo nedeljo, bo dan posebnega veselja za našo župnijo. Prevz. vladika škof dr. Karlin bodo ta dan slovesno blagoslovili naš novi Društveni dom, ki je prvi v kozjanskem okraju. Stavba je 30 metrov dolga, enanadstropna ter ima razen dvorane in velikega odra dovolj prostorov, za vse tukajšnje katoliške organizacije. V Društvenem domu bodo nastanjena tudi posojilnica. Slovesnost blagoslovitve se prične ob pol dveh popoldne. Po blagoslovitvi pa se vprizori prekrasna igra »Živa zakopana«. Da bodo pa mogli to igro videti tudi oni, ki ta dan ne bodo mogli biti pri slavnosti navzoči, se bode ista prihodnjo nedeljo, ob treh popoldne ponovila. Na Martinovo vsi v Št. Peter!

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 26. oktobra 1928 je bilo pripeljanih 329 svinj in 3 koze. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad 90 do 125 Din, 7 do 9 tednov stari 225 do 250 Din, 3 do 4 mesece stari 360 do 450 Din, 5 do 7 mesecev stari 480 do 500 Din, 8 do 10 mesecev stari 550 do 650 Din, 1 leto stari 1000 do 1200 Din, 1 kg žive teže 10 do 12.50 Din, 1 kg mrtve teže 16 do 18 Din. Prodanih je bilo 284 svinj.

Strokovni zdravnik za ženske bolezni in porode dr. Benjamin Ipavc v Mariboru, Gosposka ulica 46, zopet ordinira od pol 10. do pol 12. in od 3. do 4. ure
1340